

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] omissio sit speciale peccatum? 3

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

terialiter potest esse commune omnibus speciebus peccatorum : quia per quamlibet speciem peccati mortalis, homo transgreditur aliquod præceptum diuinum. Sed si accipiatur formaliter, scilicet secundum hæc specialem rationem, quod est facere contra præceptum negatiuum : sic est speciale peccatum dupliciter. Vno quidem modo secundum quod opponitur ad genera peccatorum opposita alijs virtutibus. Sicut enim ad propriam rationem iustitiæ legalis pertinet attendere debitum præcepti : ita ad propriam rationem transgressionis pertinet attendere contemptum præcepti. Alio modo secundum quod distinguitur ab omissione, quæ contrariatur præcepto affirmatiuo.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut iustitia legalis est omnis virtus subiecto, & quasi materialiter : ita etiam iniustitia legalis est quasi materialiter omne peccatum. Et hoc modo peccatum diffiniuit * *Loco citi in arg*
Ambr. secundum rationem iniustitiæ legalis.

Ad secundum dicendum, quod inclinatio naturæ pertinet ad præcepta legis naturalis, consuetudo etiã honesta habet vim præcepti : quia vt August. * dicit in epist. de ieiunio sabbati, Mos populi Dei pro lege habendus est. Et ideo tam peccatum quam transgressio potest esse contra consuetudinem honestam, & contra inclinationem naturalem. *Epis. 26. ad Casul. nō longe à prius. 10. 2.*

Ad tertium dicendum, quod omnes enumeratæ species peccatorum possunt habere transgressionem, non secundum proprias rationes, sed secundum quamdam specialem rationem, vt dictum est *. *In corp. art.*
Peccatum autem omissionis omnino à transgressionē distinguitur.

ARTIC. III.

Vtrum omisio sit speciale peccatum?

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quod omisio non sit speciale peccatum. Omne enim peccatum aut est originale, aut actuale. sed omisio non est originale peccatum, quia non contra-

423
1. 2. q. 71
art. 5. Et
2. d. 35.
art. 3. Et
ma q. ...
art. 1.

371. a. 5 hitur per originem. nec est actuale: quia potest esse absque omni actu, ut supra habitum est *, cum de peccatis in communi ageretur. Ergo omissio non est speciale peccatum.

¶ 2 Præterea, Omne peccatum est voluntarium. Sed omissio quandoque non est voluntaria, sed necessaria: puta cum mulier corrupta est, quæ virginitatem vouit; vel cum aliquis amisit rem quam restituere tenetur; vel cum sacerdos tenetur celebrare, & habet aliquod impedimentum: Ergo omissio non semper est peccatum.

¶ 3 Præterea, Cuilibet speciali peccato est determinare aliquod tempus, quando incipit esse. Sed hoc non est determinare in ommissione: quia, quodcumque non facit, similiter se habet, nec tamen semper peccat. Ergo omissio non est speciale peccatum.

¶ 4 Præterea, Omne peccatum speciale speciali virtuti opponitur. Sed non est dare aliquam specialem virtutem, cui ommissio opponatur: tum quia boni cuiuslibet virtutis omitti potest: tum quia iustitia, cui specialius videtur opponi, semper requirit aliquem actum, etiam in declinatione à malo, ut dictum est *. Omissio autem potest esse absque omni actu. Ergo ommissio non est speciale peccatum.

SED contra est, quod dicitur Iacob. 4. Scienti bonum, & non facienti, peccatum est illi.

RESPONDEO dicendum, quod ommissio importat præmissionem boni, non autem cuiuscunque, sed boni debiti. Bonum autem sub ratione debiti pertinet proprie ad iustitiam. Ad legalem quidem, si debium accipiatur in ordine ad legem diuinam, vel humanam. Ad specialem autem iustitiam, secundum quod debitum consideratur in ordine ad proximum. Vnde eo modo, quo iustitia est specialis virtus, ut supra habitum est *, etiam ommissio est speciale peccatum distinctum à peccatis quæ opponuntur alijs virtutibus. Eo verò modo quo facere bo-

4. 58. a. 6
7 & 8.

bonum, cui opponitur omiffio, est quædam fpecialis pars iuftitiæ diftincta à declinatione mali, cui opponitur transgreffio, etiam omiffio à transgreffione diftinguitur.

Ad primum ergo dicendum, quòd omiffio non est peccatum originale, fed actuale, non quia habet aliquem actum fibi effentialem, fed fecundum quod negatio actus reducit ad genus actus. Et fecundum hoc non agere accipitur vt agere quoddam, ficut fupra dictum est *.

Ad fecundum dicendum, quòd omiffio, ficut dictum est †, non est nifi boni debiti, ad quod aliquis tenetur. Nullus autem tenetur ad impoffibile. Vnde nullus fi non facit id quod facere non potest, peccat per omiffionem. Mulier ergo corrupta, quæ virginitatem vouit, non omittit virginitatem non habendo, fed non pœnitendo de peccato præterito, vel non faciendo quod potest ad votum adimplendû per continentie obseruantiam. Sacerdos etiam non tenetur dicere miffam, nifi fupposita debita oportunitate, quæ fi defit, non omittit. Et fimiliter aliquis tenetur ad reftitutionem, fupposita facultate, quam fi non habet, nec habere potest, non omittit, dummodo faciat quod potest. Et idem dicendum est de alijs.

Ad tertium dicendum, quòd ficut peccatum transgreffionis opponitur præceptis negatiuis, quæ pertinent ad declinandum à malo: ita peccatum omiffionis opponitur præceptis affirmatiuis, quæ pertinent ad faciendum bonum. Præcepta autem affirmatiua non obligant ad femper, fed ad tempus determinatum: & pro illo tempore peccatum omiffionis incipit effe. Potest tamen contingere, quod aliquis tunc fit impotens ad faciendum quod debet. Quod quidem fi fit præter eius culpam, non omittit quod debet, vt dictum est *. Si verò fi propter eius culpam præcedentem, puta cum aliquis de fero fe inebriauit, & non potest fu gere ad matu-

I 2. q. 71
a. 6. ad 1.
In cor. a.

In folut.
ad ar. u.
præ. &
1. 2. q. 71
ar. 5.

tin. 5.

tinat, ut debet: dicunt quidam, quod tunc incipit peccatum omissionis, quando aliquis se applicat ad actum illicitum & impossibilem cum illo actu ad quem tenetur. Sed hoc non videtur verum: quia dato quod excitaretur per violentiam, & iret ad matutinas, non omitteret. Unde patet quod præcedens inebriatio non fuit ommissio, sed omissionis causa. Unde dicendum est, quod ommissio incipit ei imputari ad culpam, quando fuit tempus operandi, tamen propter causam præcedentem, ex qua ommissio sequens redditur voluntaria.

In cor. 2. Ad quartum dicendum, quod ommissio directe opponitur iustitiæ, ut dictum est*. Non enim est ommissio boni alicuius virtutis, nisi sub ratione debiti, quod pertinet ad iustitiam. Plura autem requiruntur ad actum virtutis meritorium, quam ad demeritum culpæ: quia bonum est ex integra causa, malum autem ex singulis defectibus. Et ideo ad iustitiæ meritum requiritur actus, non autem ad omissionem.

ARTIC. IV.

Utrum peccatum omissionis sit grauius, quam peccatum transgressionis?

424
Mat. 9. 2
a. 1. ad 4
et ar. 9.
cor.
AD quartum sic proceditur. Videtur, quod peccatum omissionis sit grauius, quam peccatum transgressionis. Delictum enim videtur idem esse quod derelictum: & sic per consequens videtur idem esse omissioni. Sed delictum est grauius, quam peccatum transgressionis: quia maiori expiatione indigebat, ut patet Leuit. 5. Ergo peccatum omissionis est grauius quam peccatum transgressionis.

In 3. c. 10
cir prin.
tom 5.
a. 1. ad 3
¶ 2 Præterea, Maiori bono maius malum opponitur, ut patet per Philosoph. in 8. Ethic.* Sed facere bonum, cui opponitur ommissio, est nobilior pars iustitiæ, quam declinare à malo, cui opponitur transgressio, ut ex supra dictis patet †. Ergo ommissio est grauius peccatum quam transgressio.

¶ 3 Præ-